

ชื่อวิทยานิพนธ์	การจัดกิจกรรมหะละเกาะฮูเพื่อพัฒนานักศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
ผู้เขียน	นายยาฮารี กาเซ็ง
สาขาวิชา	อิสลามศึกษา
ปีการศึกษา	2558

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาจัดกิจกรรมหะละเกาะฮูเพื่อพัฒนานักศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาจำนวน 295 คน และพี่เลี้ยงนำกิจกรรมจำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ในรูปแบบการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย พบว่า

1.การจัดกิจกรรมหะละเกาะฮูในอิสลาม เป็นกระบวนการขัดเกลาจิตใจ และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามสุนนะฮฺของท่านนะบีมุฮัมมัด ﷺ ผู้ซึ่งได้ริเริ่มกิจกรรมนี้ และได้มีการสืบทอดกันต่อมา นับตั้งแต่ยุคของเศาะฮาบะฮฺ ยุคตาบิอิน ยุคฟุฎุฮฺ จวบจนกระทั่งถึงยุคปัจจุบัน การจัดกิจกรรมหะละเกาะฮู ประกอบด้วย 4 ประการ ได้แก่ 1) พี่เลี้ยง (มุร็อบบีย) 2) สมาชิกผู้เข้าร่วมกิจกรรม (มุตะร็อบบีย) 3) วิธีการดำเนินการ และ 4) หลักสูตรกิจกรรม และมีเงื่อนไขในการจัดกิจกรรม 3 ข้อ คือ 1) สมาชิกทุกคนจะต้องรู้จักกัน 2) มีความเข้าใจกัน และ 3) ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

2.นักศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมหะละเกาะฮู อยู่ในระดับมากทุกด้าน พบว่า ด้านคุณภาพของพี่เลี้ยงกลุ่มมีค่าสูงสุด รองลงมา ด้านทัศนคติของนักศึกษาต่อกิจกรรมหะละเกาะฮู ด้านเป้าประสงค์ ด้านวิธีการดำเนินการ กิจกรรมหะละเกาะฮู ด้านหลักสูตร ด้านระบบการจัดการของงานกิจกรรมนักศึกษา ตามลำดับ

3.แนวทางการจัดกิจกรรมหะละเกาะฮูเพื่อพัฒนานักศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ดังนี้

3.1 ด้านเป้าประสงค์ คือ จะต้องคงอยู่ในเป้าประสงค์เดิม ซึ่งครอบคลุมทั้ง จิตวิญญาณ สติปัญญา และร่างกาย มีการดำเนินกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อสร้างความเป็นพี่น้อง สร้างภาวะความเป็นผู้นำ พัฒนากิจกรรมที่สามารถสร้างทักษะต่างๆ มีกระบวนการตักเตือน ระหว่างนักศึกษา ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และมีการกำหนดตัวชี้วัดอย่างชัดเจนเพื่อการ ประเมินนักศึกษาด้านคุณธรรมจริยธรรม

3.2 ด้านพี่เลี้ยง คือ จะต้องคัดเลือกพี่เลี้ยงที่มีความพร้อม มีจิตอาสา มีความรับผิดชอบ มีความจริงใจ และความตั้งใจที่จะเสียสละเพื่อส่วนรวม มีเทคนิคการบริหารและการจัดการกลุ่มศึกษาหะละเกาะฮ มีกรอบรมพี่เลี้ยงเพื่อเสริมความรู้ พัฒนาศักยภาพภาวะความเป็นผู้นำ สามารถเป็นแบบอย่างที่ดี รวมถึงมีประสบการณ์และการประเมินตนเองและสมาชิกด้วย

3.3 ด้านหลักสูตร คือ ควรดำเนินการกิจกรรมตามหลักสูตรเดิม พัฒนา ทักษะการอ่านอัลกุรอานให้ถูกต้อง มีการแยกหลักสูตรหะละเกาะฮตามระดับชั้นปีให้ชัดเจน เข้าใจ ง่าย มีการประยุกต์ใช้กับเทคโนโลยีสมัยใหม่ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการเรียนการสอน และมีการบังคับนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม

3.4 ด้านการดำเนินการ คือ ควรเริ่มต้นกิจกรรมหะละเกาะฮด้วยการ อ่านอัลกุรอาน อรรถาธิบายอัลกุรอาน ตามด้วยรายวิชาต่างๆ ตามหลักสูตร การนำเสนอข่าวสาร และการสรุปผลเพื่อเป็นข้อคิดในการดำเนินชีวิต

3.5 ด้านงานกิจกรรมนักศึกษา คือ ควรจะต้องมีการกำหนดแผนการ ดำเนินกิจกรรมอย่างชัดเจน มีการติดตามประเมินและสรุปผล มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญ ในการบริหารจัดการกิจกรรมหะละเกาะฮ

3.6 ด้านทัศนคติ คือ จะต้องสามารถสร้างทัศนคติที่ดีแก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรม สร้างแรงจูงใจ สร้างความรัก ให้ความอบอุ่น เป็นที่พึ่ง และเป็นแหล่งเรียนรู้ศาสนาในการดำเนิน ชีวิตประจำวัน และสามารถสร้างภาวะความเป็นผู้นำแก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้

Thesis Title	Organizing Halaqah Activities for Developing Students of College of Islamic Studies, Prince of Songkla University Pattani Campus
Author	Mr.Yahari Kaseng
Major Program	Islamic Studies
Academic Year	2015

ABSTRACT

This research aimed to study the Organizing Halaqah Activities For Developing Students of College of Islamic Studies, Prince of Songkla University Pattani Campus . The samples consisted 295 of students and 30 of Murabbi consulting. The instruments were a questionnaire and an interview form collected from Murabbi consulting by using the focus group method. The analyzing statistic was frequency percentages and Standard Deviation.

The results found that

1.Halaqah activity program in Islam is socialization and develop human resources that are also known as the Sunnah (way) of Prophet Muhammad PHUB who was the initiator of this activity and handed down to the Sahaba, Tabiin to the present with including the four factors: Murabbi consulting, the member (Mutarabbi), operations and curriculums. The condition of Halaqah activity programs were the member known each other, understanding, helping each other.

2. The student of college of Islamic Studies in Prince of Songkla University rated in Halaqah activity program at the high level. The quality of Murabbi consulting is at the highest level,the student's attitudes toward Halaqah activity program, the objectives, the operations, the curriculums and the student affairs.

3. The guidelines of Halaqah activity program for student development of college of Islamic Studies Prince of Songkla University were

1) The objectives: its remain the same, but must cover the entire of intelligence, soul and body, a variety of activities, creating fraternity, creating leadership, the skills development activities, the process of advice, to help each other and determined indicators that assess student' moral.

2) The murabbi consulting: to select Murabbi consulting which are ready and responsibility, sincere, intending to sacrifice for society, technique to manage Halaqah group, training of Murabbito increase knowledge, to develop leadership, good role model, experience and self-assessment and member.

3) The curriculum: should be operating according to the original course, to develop the Quran reading skill with correct pronunciation, develop the curriculums following for a year-level, easily understood, be application with new technology, be part of the curriculum, to control student' access to activities.

4) The operation: start Halaqah activity program with reading the Quran, commentary of the Quran, course, news, ending by conclusion for an idea of living.

5) The student affairs: to perform activities differently, monitoring and evaluating results, experience and expertise in the management activities of Halaqah activity program.

6. The attitude: to make the participants had a positive thinking, build up effective motivation, improving interpersonal relationships, interdependent, had the knowledge for living in daily and be activity of creating leadership.

Prince of Songkla University
Pattani Campus

موضوع البحث	إعداد حلقة تنشيطية لتنمية طلبة كلية الدراسات الإسلامية بجامعة الأمير سونجكلا فطاني
الباحث	جوهري كاسينج
التخصص	الدراسات الإسلامية
العام الجامعي	1436 هجرية

مستخلص البحث

يهدف هذا البحث إلى دراسة اعداد حلقة تنشيطية لتنمية طلبة كلية الدراسات الإسلامية جامعة الأمير سونجكلا فطاني. وكان عدد مجموع العينات 295 طالباً و 30 مريباً. وقام الباحث بجمع المعلومات بالاستبانة والمقابلة الشخصية عن طريق نقاش المجموعة البؤرية (Focus Group Discussion) ، ومنها تم استخراج القيم الإحصائية بما فيها التكرارات النسبة المئوية والانحراف المعياري. وتوصل الباحث إلى النتائج التالية:-

1. طريقة إعداد حلقة تنشيطية في الإسلام هي إستراتيجية تركية النفس وتنمية الموارد البشرية إفتدائاً بسنة رسول الله صلى الله عليه وسلم الذي كان أول من بدأ بها ثم استمرت في عصر الصحابة وعصر التابعين وعصر السلف الصالح إلى اليوم. وعناصر الحلقات التنشيطية أربعة هي: موجه الحلقة (المربي)، والمشارك فيها (المتربي)، وأساليب التنفيذ، ومقرر الأنشطة، إضافة إلى شروط أساسية لإعداد الحلقة الثلاثة منها التعارف بين المشاركين والتفاهم بينهم وتعاون بعضهم مع بعض .

2. يرى طلبة كلية الدراسات الإسلامية بجامعة الأمير سونجكلا فطاني أن جوانب الحلقة التنشيطية - بصفة عامة- على مستوى عالٍ من الجودة . وأما بالصورة التفصيلية فيكون جانب جودة موجهي الحلقات أعلى ويليه جانب موقف الطلبة من الحلقات التنشيطية ثم جانب الأهداف وجانب أساليب التنفيذ وجانب المقرر وجانب النظام الإداري للأنشطة الطلابية في المستوى الأدنى.

3. طريقة إعداد حلقة تنشيطية لتنمية طلبة كلية الدراسات الإسلامية بجامعة الأمير سونجكلا فطاني كما يلي :

3.1 جانب الأهداف المرجوة: ينبغي التأكد من الأهداف المرجوة التي تشمل المجالات الروحية والعقلية والجسدية. وتقوم الحلقة بأنشطة مختلفة لبناء الأخوة والصفات القيادية ومهارات أخرى

عديدة، كما أنها تعمل على إيجاد إستراتيجية للنصح والتعاون بين الطلبة وتحديد مؤشرات واضحة لقياس الطلبة في جانب الأخلاق.

3.2 جانب الموجه: ينبغي اختيار الموجه المستعد للعمل التطوعي وعنده الثقة والشعور بالمسؤولية والاستعداد للتضحية من أجل الجماعة، والإلمام بتقنيات إدارة مجموعة الحلقة التعليمية. وينبغي كذلك تدريب الموجه لزيادة تحصيله العلمي وتطوير قدراته القيادية وتقديم القدوة الحسنة، إضافة إلى خبرته وتقومه الذاتي وتقوم أعضاء حلقة.

3.3 جانب المقرر: يستحق تنفيذ الحلقة التثقيفية اتباع المقرر القلم الذي ينمي مهارة تلاوة القرآن بطريقة صحيحة، وتقسيم مقرر الحلقة المتبع على مستوياتهم المتميزة، كما يكون المقرر يسيراً وسهلاً للفهم مع استخدام التكنولوجيا الحديثة. ويحتوى هذا المقرر كذلك على بعض معلومات منهج التعليم والتعلم وتكليف الطلاب بالمشاركة في الحلقة.

3.4 جانب التنفيذ: تبدأ الحلقة التثقيفية بتلاوة القرآن وتفسيره، ثم تدرس مواد تتعلق بمقرر الحلقة، ثم تقدم أخبار يومية، وتختتم الحلقة بتلخيص الأنشطة لبناء الحجج في أسلوب حياة .

3.5 جانب الأنشطة الطلابية: لا بد من وضع خطة واضحة لإجراء الأنشطة وقياسها وتلخيصها، إضافة إلى خطة تنمية الخبرات والكفاءات في إدارة الحلقة التثقيفية.

3.6 جانب الموقف: بناء انطباع جيد لدى مشاركي الحلقة وإثارة أشواقهم ومشاعر الحب والمودة والأمان لديهم، كما تكون الحلقة مركز تعليم علوم الدين اللازمة للحياة اليومية، وبناء الصفات القيادية لدى المشاركين.